

Міністерство освіти і науки України
Всеукраїнське громадське об'єднання
«Українська асоціація економічної кібернетики»
Вінницький національний аграрний університет
Львівський національний університет імені Івана Франка
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Жешувський університет, Польща

Вінницький
національний
аграрний університет

Львівський національний
університет імені Івана
Франка

Тернопільський
національний технічний
університет імені Івана
Пулюя

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ФОРУМ МОЛОДИХ ЕКОНОМІСТІВ-КІБЕРНЕТИКІВ
«МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ, ДОСВІД»

24-25 вересня 2015
Вінниця

УДК 330.45.(06)

Тексти збірки – копії електронних, не редагованих версій авторів. Відповідність за точність наведених фактів, цитат, джерел та прізвищ несуть автори.

Моделювання економіки: проблеми, тенденції, досвід : Тези доповідей VI Міжнародної науково-методичної конференції Форуму молодих економістів-кібернетиків, 24-25 вересня 2015 року, м. Вінниця/ відпов. ред. Коляденко С.В. – Редакційно-видавничий центр ВНАУ, 2015. – 331 с.

У збірнику наведено тези доповідей студентів, аспірантів та вчених вищих навчальних закладів і наукових закладів України щодо розробки напрямків розвитку економічної кібернетики – науки про управління економікою. Вони стануть значним внеском у розробку нових механізмів управління економікою через моделювання економічних процесів, застосування інформаційних технологій в економіці та у розв’язанні проблем підготовки фахівців з економічної кібернетики.

Збірник буде корисним фахівцям з управління економічними об’єктами, викладачам, науковцям та студентам.

Відповідальний за випуск: д.е.н., проф. Коляденко С.В.

Література:

1. Закон України «Про державно-приватне партнерство» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>
2. Рогатинський Р., Ковальчик О. Особливості використання моделі КЖЦ для автодорожніх проектів / Р. Рогатинський, О. Ковальчик // Формування ринкової економіки в Україні: зб. наук. пр. Серія економічна Вип. 32 / Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. - Л.: Видавництво ЛНУ ім. І. Франка, 2014. - С. 122-126.
3. Шинкаренко В. Г., Бурмака М. М. Галузеві особливості розвитку дорожнього господарства / В. Г. Шинкаренко, М. М. Бурмака // Економіка транспортного комплексу. - 2011. - Вип. 18. - С. 143-153.

УДК 331.008.4

С. В. Коляденко, д.е.н., професор

Вінницький національний аграрний університет

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАЦІ КОНСУЛЬТАЦІЙНИХ СЛУЖБ (ДОРАДНИЦТВА)

Однією з найспецифічніших категорій господарської діяльності є ефективність виробництва, яка в великій мірі залежить від трьох складових виробничого потенціалу: земля–праця–капітал, а отже в кожній із них закладені свої нюанси як у використанні їх в галузі, так і впливу кожної окремо на результат, вивчення синергетичного ефекту діяльності, впливу науки тощо.

Такою, що найважче піддаються оцінці із категорій ефективності є складова «праця», адже визначення ефективності людської праці є в економіці чи не найпроблемнішим із завдань.

Ще більш складним є процес вивчення ефективності праці людини в невиробничій діяльності, а, наприклад, в сфері інфраструктури. В досліджуваному матеріалі зупинимось на вивченні ефективності праці при наданні консультативних послуг.

Із розвитком служб дорадництва в галузі сільського господарства України виникають питання оцінки праці працівників таких служб та її ефективності. При створенні, наприклад, обласної консультативної служби, необхідна тісна її співпраця з підрозділами, що розташовані в окремих районах, об'єднаннях районів тощо, такими службами можуть бути консультативні центри. Основним завданням таких служб (центрів) є консультування, пошук і надання інформації, навчання, розробка статутних та інших документів, що

регламентують діяльність організацій АПК.

Для оплати послуг консультування необхідно визначити оцінку результатів такого виду робіт, адже консультування як економічне явище має складатися із витрат, які ідуть на виробництво цього виду продукту. Важливо зауважити, що витрати ресурсів на консультування доцільно проводити лише до того часу, поки вони менші, ніж зниження втрат, що досягається від неповноти інформації при прийнятті рішень клієнтом.

В умовах сьогодення відсутні загальноприйняті методики оцінки ефективності у сфері консультаційної діяльності, тому ми спробували розробити систему оцінки ефективності проведення консультацій. Важливим для оцінки ефективності процесу консультування є застосування системного вивчення та підходу, що включатиме в себе систему критеріїв та оцінкових показників, а саме: ринкових, виробничих, соціальних, фінансових, екологічних тощо, що, в свою чергу, дасть змогу визначити на скільки корисними для клієнтів, професійними для консультантів є консультаційні розробки.

Мета консультування – отримання прибутку як для клієнта, що запрошує фахівця, так і для самого консультанта. Праця, що використовується в консультаційному процесі, є творчою, тому винагорода за неї має бути максимально вигідною з врахуванням кон'юнктури консультаційного ринку та рівня знань і вмінь консультанта, очевидно, що витрати, понесені на консультування мають перекриватися отриманою винагородою [3. С. 289].

Чи можна визначити ефективність консультування? Звичайно, так, проте вона має ряд особливостей, які необхідно враховувати: а саме, сільськогосподарські знання мають свою специфіку, яка заключається у тому, що виробництво в галузі походить із втручанням людини (посів, догляд, збирання, годівля тощо) і без втручання людини (ріст та розвиток рослин і тварин); з точки зору організації: господарська система – відкрита система, тому при великій кількості факторів, що на неї впливають, важко віднайти та обрахувати вплив консультацій, наданих господарнику; у багатьох випадках у своїй роботі господарюючі суб'єкти не завжди дотримуються (з різних причин) наданих рекомендацій, тому ефективність їх визначити надзвичайно важко.

Ми пропонуємо при визначенні ефективності процесу консультування оцінку давати за такими критеріями як оцінка загальна та оцінка окремих заходів, використовуючи при цьому системний, комплексний підхід.

Визначимо критерії економічної ефективності консультування загального виду. Вище ми вказували, що до них відносять: ринкові, виробничі, соціальні, фінансові, екологічні, розглянемо їх та деякі інші:

- ринкові – відповідність стратегії, що пропонується потребам ринку; вірогідність комерційного успіху; можливий обсяг продажів; оцінка конкурентоспроможності ринку тощо;

- виробничі – ступінь використання нових технологій; доступність і ціна сировини та матеріалів; наявність виробничого персоналу; необхідність залучення додаткових потужностей та виробничих площ;

- соціальні – поліпшення умов праці та здоров'я робітників, службовців; зміна кількості робочих місць та структури виробничого потенціалу; підвищення продуктивності праці, інтелектуального рівня та професіоналізму працюючих;

- фінансові – інвестиції у виробництво та інфраструктуру; початкові витрати; передбачуваний прибуток; термін окупності вкладень; використання пільгових умов (наприклад, податкових);

- екологічні – забезпеченість екологічно чистого виробництва продукції з використанням екологічно чистої сировини та матеріалів, земельних ресурсів; рівень сертифікованості продукції та способи її реалізації; зниження шкідливого впливу на навколишнє середовище.

В цілому при визначенні загальної оцінки можна використовувати зовнішні та регіональні критерії, зокрема до перших віднесемо: правову забезпеченість; постачання населення екологічно чистою продукцією; вплив на рівень зайнятості; до інших: особливості регіону за ресурсними можливостями; кліматичні умови; ступінь соціально-економічної та політичної нестабільності; основні економічні показники розвитку [3, с. 298].

Оцінка окремих заходів визначається за специфічними та спеціальними критеріями в кожному окремо взятому випадку.

В процесі надання консультаційних послуг важливим є визначення того, на скільки такі послуги є кваліфікованими, наскільки професійними є знання консультанта, чи саме ці рекомендації в даний момент часу необхідні клієнту. Для визначення результативності надання таких послуг ми пропонуємо такі індикатори:

- ступінь продуманості мети, вірогідних результатів і їх відповідність ресурсам, умовам і потенціалу клієнта;

- активність і професіоналізм консультанта;

- мобільність роботи консультанта в мінливих умовах;

- залучення керівників і фахівців клієнта до виконання робіт;

- повнота обліку слабких і сильних сторін клієнта;

- ступінь відповідності програми дій і часу на її реалізацію;

- показник адаптованості вибраних рекомендацій до конкретних умов;

- відсоток прийняття запропонованих рекомендацій;

- ступінь відповідності результатів консультування поставленим цілям;
- ступінь вірогідності використання консультаційної допомоги надалі.

Означені нами питання дають змогу продовжити вивчення питань про ефективність людської праці в специфічних галузях, зокрема, ми розглядаємо працю консультантів в дорадницькій службі сільськогосподарського напрямку. На сьогоднішній день ці питання потребують продовження поглибленого вивчення і надалі.

Література:

1. Безкровний М. Ф. Організація інформаційно-консультаційної діяльності: Навч. посібник / М. Ф. Безкровний. – К.: видавничий центр НАУ, 2008. – 590 с.
2. Кальна-Дубінюк Т. П. Сільськогосподарська дорадча діяльність . Навч. пос. для дистанційного навчання / Т. П. Кальна-Дубінюк, І. П. Кудінова, Л. Х. Рибак. – К.: Освітня книга, 2011. – 260 с.
3. Коляденко С.В. Агропромисловий комплекс України: проблеми і перспективи: Монографія. / С. В. Коляденко. – Вінниця, 2008. – 420 с.

УДК 658.15

О. Л. Польова, д.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВОГО ІНСТРУМЕНТУ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Із розвитком інтеграційних процесів постійно відбуваються зміни у економічному середовищі країни, що зумовлює застосування комплексних бюджетних систем. У конкурентних умовах господарювання ефективна діяльність підприємства вимагає розробки заходів направлених на покращення фінансового стану, зокрема впровадження новітніх технологій, застосування інновацій, використання інвестицій, що досягається за рахунок якісної системи управління.

Практичне використання системи бюджетування асоціюється з розробкою фінансовою політики держави, а на макрорівні – в межах фінансового планування окремого підприємства. В основі бюджетування на підприємстві покладена цілісна система планування, контролю й аналізу грошових потоків та фінансових показників. Бюджетування можна розглядати як ефективний інструмент планування діяльністю підприємства, що призводить до зміцнення фінансового становища [1, 2]. Вітчизняні вчені у змісті поняття «бюджетування» вкладають «...технологія фінансового планування, обліку й

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКО-ВИРОБНИЧИХ СИСТЕМ

Вовк В.-Б. М., Артим Б. ОПТИМІЗАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ПІДПРИЄМСТВА БУДІВЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ	3
Burdeniuk I.I., Yurchuk N.P. METHODS OF NETWORK PLANNING IN THE MANAGEMENT OF PRODUCTION POTENTIAL OF ENTERPRISE Бурденюк І. І., Юрчук Н. П. МЕТОДИ СІТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ В УПРАВЛІННІ ВИРОБНИЧИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	5
Ушкаленко І. М. МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ	8
Артим-Дрогомирецька З. Б., Ландяк М. П. ОПТИМІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНОЮ СИСТЕМОЮ ПІДПРИЄМСТВА	12
Ціх Г. В., Дмитрів Д. В., Рогатинська О. Р. МОДЕЛЮВАННЯ РОЗРАХУНКІВ МІЖ СУБ'ЄКТАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	14
Дацко М.В., Цвір Л. ЗАСТОСУВАННЯ ЕВРИСТИЧНИХ МЕТОДІВ В ЗАДАЧАХ ОПТИМІЗАЦІЇ	17
Костків М. Р. РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ	19
Гуменюк Г. Б., Прокопчук О. І., Гарматій Н. М. ЕКОЛОГО-ОПТИМІЗАЦІЙНА МОДЕЛЬ МІНІМІЗАЦІЇ ВМІСТУ ФОСФАТ-ЙОНІВ У РІЧЦІ ЗБРУЧ (ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ)	21
Гуменюк Г. Б., Гарматій Н. М. ЕКОЛОГО-ОПТИМІЗАЦІЙНА МОДЕЛЬ МІНІМІЗАЦІЇ ШКІДЛИВИХ РЕЧОВИН У ВОДОЙМАХ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ	23
Яхно К. Г. ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОПИТУ ПІДПРИЄМСТВ НА РОБОЧУ СИЛУ	25
Рубель В. П. МОДЕЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК МЕТОД УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПО ВИРОБНИЦТВУ БІОПАЛИВ	29
Поважук Д. О.	31

Копняк К. В., Костунець Т. А. ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «МАТЕМАТИЧНІ ОСНОВИ КІБЕРНЕТИКИ» МАЙБУТНІМИ ФАХІВЦЯМИ З ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ	214
Беньковська М. О., Шедловський О. В. ПЕРСПЕКТИВИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ	216
Подмарьков В. А. ОЦІНКА ВПЛИВУ ФАКТОРІВ НА ОСВІТНІ ПОСЛУГИ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДУ ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК	219
СЕКЦІЯ 6 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Рогатинський Р. М., Ковальчик О. А. ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В ГАЛУЗІ ДОРОЖНЬОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	222
Коляденко С. В. ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАЦІ КОНСУЛЬТАЦІЙНИХ СЛУЖБ (ДОРАДНИЦТВА)	224
Польова О. Л. ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВОГО ІНСТРУМЕНТУ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	227
Olga Piddubna, Ganna Piddubna, Hanna Demchenko CONTROL LABILITY RESEARCH FOR ONE CYBERNETIC PROBLEM WITH DELAY Піддубна О., Піддубна Г., Демченко Г. КОНТРОЛЬ В НЕСТІЙКИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ДЛЯ ОДНІЄЇ КІБЕРНЕТИЧНОЇ ПРОБЛЕМИ	230
Добрянська Н. А., Варгатюк М. О. УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	233
Добрянська Н. А., Поліщук Т. ОБЛІК ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ТА АНАЛІЗ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	236
Крюкова І. О., Братусь В., Руснак С. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА	239
Добрянська Н. А., Варгатюк М. О., Поліщук Т. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	242
Крюкова І. О., Карлаш О., Максимук Т. ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ЗАГРОЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	245